

Jenna Kaikkonen

KUOLINPESÄN HALLINTO JA PANKKIASIOINTI

Liiketalouden koulutusohjelma

2015

KUOLINPESÄN HALLINTO JA PANKKIASIOINTI

Kaikkonen, Jenna
Satakunnan ammattikorkeakoulu
Liiketalouden koulutusohjelma
Tammikuu 2015
Ohjaaja: Rajala, Jukka
Sivumäärä: 38
Liitteitä: 0

Asiasanat: kuolinpesät, perikunnat, pesänselvitys, perunkirjoitus, perintövero

---

Opinnäytetyössä tutkittiin suomalaisen kuolinpesän hallintoa ja pankkiasiointia. Aiheen laajuudesta ja monimutkaisuudesta johtuen omaiset kohtaavat usein ongelmia kuolinpesän hallinnossa. Tilanteessa, jossa tunteet ovat vahvasti läsnä, voivat kaikki kuolinpesän hallintoon liittyvät asiat tuntua vaikeilta. Muun muassa näiden seikkojen vuoksi todettiin aihetta selventävälle, tiivistetylle työlle olevan tarvetta.

Opinnäytetyö toteutettiin kirjoituspöytätyönä: tavoitteena oli tutustua olemassa olevaan, aiheeseen liittyvään materiaaliin ja koota siitä kompakti tietopaketti kuolinpesän osakkaalle. Materiaalina käytettiin lakitekstien ja perintöoikeuteen liittyvän kirjallisuuden lisäksi muun muassa suurimpien pankkien sekä muiden alan organisaatioiden antamia ohjeistuksia.

Opinnäytetyössä selvitettiin, ketkä ovat kuolinpesän osakkaita ja mitä heidän tulee osakkaana ollessaan ottaa huomioon. Työssä keskityttiin jakamattomiin kuolinpesiin ja selvitettiin, minkä vuoksi pesä yleensä jätetään jakamatta. Tämän lisäksi käytiin läpi kuolinpesän hallintoon, pesänselvitykseen ja perunkirjoitukseen liittyvää teoriaa sekä sivuttiin myös perintöverotusta. Lopussa tutkittiin, miten kuolinpesän pankkiasiat tulisi järjestää – selvitettiin muun muassa, ketkä saavat hoitaa kuolinpesän asioita pankissa ja mitä asiakirjoja pankkiasioinnin yhteydessä tarvitaan.

Selvityksen avulla tuli muun muassa ilmi, että kaikkia kuolinpesän osakkaita koskee erilaiset oikeutensa ja velvollisuutensa, ja että jokaisen tulisi olla näistä tietoinen, jotta kuoleman jälkeiset järjestelyt ja kuolinpesän hallinto saataisiin hoidettua mahdollisimman sujuvasti. Varsinkin suurissa, monta osakasta käsittävissä kuolinpesissä tämä on tärkeää, sillä huomioon otettavia osapuolia oikeuksineen ja velvolluuksineen on enemmän.

ESTATE ADMINISTRATION AND BANK TRANSACTIONS BY ESTATES

Kaikkonen Jenna

Satakunnan ammattikorkeakoulu, Satakunta University of Applied Sciences

Degree Programme in Business Administration

January 2015

Supervisor: Rajala, Jukka

Number of pages: 38

Appendices: 0

Keywords: estate, estate administration, estate inventory, bank transactions by estates

---

The thesis examines administration and bank transactions concerning a Finnish estate of a deceased person. Because of the width and complexity of the topic, may the nearest relatives of deceased face problems with the estate administration. In this kind of situation where many feelings are present, can all the things that come with the estate administration be challenging for the nearest relatives. This was one of the reasons why it was noted, that there was a need for a thesis which clarify the topic.

The thesis was carried out as a desk study. The objective was to explore the existing material about the topic and create an information package for the nearest relatives. Finnish law of inheritance, the literature related to the law and the instructions given by the largest banks and other organizations, was used as a material of the thesis.

It was studied, who exactly are the nearest relatives and what are their rights and responsibilities. The study focused on undistributed estates and examined the reasons, why an estate may usually have been left undistributed. The thesis examined estate administration, estate settlement and estate inventory, and also inheritance taxation. At the end of the thesis it was examined how an estate should organize its bank transactions: who is allowed to take care of things in a bank and what documents are required for bank transactions.

The study brought out that all the nearest relatives have their rights and responsibilities, and every one of them should be aware of those, in order to organize the post-mortem arrangements and administration of the estate as smoothly as possible. Especially in the estates with many nearest relatives this is important, because then there are also many rights and responsibilities to take into account.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	6
2	KUOLINPESÄ.....	8
2.1	Kuolinpesä ja sen osakkuus	8
2.1.1	Osakkuus perimysjärjestyksen mukaan.....	8
2.1.2	Osakkaana testamentin saaja	9
2.1.3	Osakkaana leski	10
2.2	Toissijaiset perilliset	11
2.3	Osuuden luovuttaminen kuolinpesässä	14
3	KUOLINPESÄN JÄTTÄMINEN JAKAMATTA	14
4	KUOLINPESÄN HALLINTO.....	16
4.1	Pesän haltuunotto	16
4.2	Osakkaiden yhteishallinto	16
5	PESÄNSELVITYS	17
5.1	Pesänselvittäjän hallinto.....	17
5.1.1	Milloin tarvitaan pesänselvittäjää.....	17
5.1.2	Pesänselvittäjän hakeminen ja valinta	18
5.1.3	Pesänselvittäjän tehtävät.....	19
5.1.4	Pesänselvittäjän vapauttaminen tehtävästä.....	19
5.1.5	Pesänselvittäjän hyödyllisyys	19
5.2	Kuolinpesän velat.....	20
6	PERUNKIRJOITUS.....	21
6.1	Perunkirjoituksen tarkoitus	21
6.2	Vastuu perunkirjoituksesta.....	22
6.3	Tilaisuudesta ilmoittaminen.....	22
7	PERUKIRJA	23
7.1	Johdanto	23
7.2	Varallisuustiedot	24
7.3	Vakuutukset ja allekirjoitukset	24
7.4	Perukirjan liitteet.....	25
8	PERINTÖVEROTUS.....	25
9	KUOLINPESÄN PANKKIASIOINTI.....	27
9.1	Asiointiin tarvittavat asiakirjat.....	27
9.2	Kuolemasta ilmoittaminen pankille ja sitä seuraavat toimenpiteet.....	29
9.3	Vainajan pankkitilit.....	30
9.4	Pankin kanssa tehdyt sopimukset ja sitoumukset	31
9.5	Osakkaiden asiointi pankissa	31

9.6 Pankkiasiointi perunkirjoituksen jälkeen	32
9.7 Pankkien tarjoamat pesänselvityspalvelut	32
10 POHDINTA.....	33
LÄHTEET.....	35
LIITTEET	

1 JOHDANTO

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on tutkia suomalaisen kuolinpesän hallintoa ja pankkiasiointia. Kuolemaa seuraa surutyön lisäksi myös erilaisia toimenpiteitä, mitä tulee ihmisen jälkeensä jättämään varallisuuteen ja taloudellisiin sitoumuksiin. Esimerkiksi vuonna 2013 Suomessa kuoli 51 472 ihmistä (Kuolleet kuukausittain 2003–2013, 2013). Se on suuri määrä paitsi kuolinpesiä, myös pesänselvityksiä ja muita kuolemaan liittyviä toimenpiteitä. Se on myös suuri määrä pankkiasiointeja, joita kuolinpesän osakkaat pesän asioita hoitaakseen joutuvat tekemään.

Opinnäytetyön aihe sai alkunsa omista kokemuksistani kuolinpesän hallinnosta sekä kiinnostuksestani asiaa kohtaan. Ennen opinnäytetyötä aiheen parissa työskennellessäni huomasin, että kuolinpesän kanssa tekemisissä olevat omaiset kokevat usein kuolinpesän hallinnolliset asiat vaikeiksi. Omaiset eivät useinkaan tiedä, mitä oikeuksia ja velvollisuuksia heillä on osakkaina. Muun muassa näiden asioiden valossa koin, että tämän kaltaiselle työlle on tilausta.

Opinnäytetyön tavoitteena on olla mahdollisimman kompakti ja objektiivinen tietopaketti kuolinpesän hallinnollisia asioita hoitaville. Työ on suunnattu ennen kaikkea niille, joilla ei ole aikaisempaa kokemusta kuolinpesän hallinnosta ja jotka ovat tekemisissä nimenomaan jakamatta jätettävän kuolinpesän kanssa. Rajaus jakamattomiin kuolinpesiin on tehty puhtaasti omaan kokemukseeni ja kiinnostukseeni pohjautuen. Laajasta aiheesta johtuen käsittelen työssä vain kuolinpesiä, jonka osakkaat ovat täysi-ikäisiä ja täysivaltaisia.

Opinnäytetyö käsittelee kuolinpesää ja sen hallintoon liittyvää teoriaa pääpiirteittäin. Työ on teoreettinen ja ennen kaikkea toiminnallinen sopiessaan myös oppaaksi. Teoreettisessa opinnäytetyössä kyse on jo olemassa olevan aineiston analysoinnista, eikä niinkään uuden luomisesta (Pihlaja 2001, 40). Toiminnallisen opinnäytetyön tarkoituksena taas on vastata johonkin ihmisyyhteisön toiminnan ongelmaan tai kehittämistehtävään (Ronkainen, Pehkonen, Lindblom-Ylänne & Paavilainen 2011, 69) ja mahdollisesti poistaa ongelmia tai muuttaa toimintatapoja (Pihlaja 2001, 40).

Opinnäytetyö on tehty käyttämällä kvalitatiivisia tutkimusmenetelmiä: työ on toteutettu kirjoituspöytä tutkimuksena, jonka perustana olen käyttänyt lakitekstin ja perintöoikeuteen liittyvän kirjallisuuden lisäksi muun muassa suurimpien pankkien OP-Pohjolan, Nordean ja Danske Bankin (Finanssialan keskusliitto 2014, 6) sekä muiden alan organisaatioiden antamia ohjeistuksia. Kvalitatiivisessa opinnäytetyössä kyse on ihmisten toimintatapojen tutkimisesta erilaisten merkitysten, kuten esimerkiksi toiminnan ja yhteiskunnan rakenteiden kautta (Vilka 2005, 97). Kvalitatiivisuuteen liittyy olennaisesti myös opinnäytetyön tekijän merkitys, sillä hän on se, joka tekee valinnat ja joka vaikuttaa siihen, mitä informaatiota tuodaan julki (Ronkainen ym. 2011, 83). Uskon asiantuntijoiden teosten sekä pankki- ja rahoitusalan ohjeistusten antavan totuudenmukaisimman kuvan kuolinpesän hallinnosta. Koska aihe on laaja, päädyin opinnäytetyössä induktiiviseen analyysiin eli pyrin keräämään materiaalista olennaisimmat asiat ja kokoamaan ne yhdeksi tiiviiksi työksi (Pihlaja 2001, 57).

Opinnäytetyön alussa perehdyn kuolinpesään yleisellä tasolla: mikä se on, ketkä siinä ovat osallisina ja millä tavoin sitä voi hallinnoida. Käyn läpi perimysjärjestystä ja testamenttia, sillä ne osaltaan vaikuttavat kuolinpesän osakkuuteen. Selvitän myös, onko osakkaana pakko olla, vai voiko osakkuudestaan luopua, ja mikäli osakkaat ovat riittäviä, onko yhteishallinnolle vaihtoehtoa. Lisäksi tutustun pesänselvitykseen ja perunkirjoitukseen ja käsittelen lyhyesti myös perintöverotusta.

Loppupuolella keskityn kuolinpesän pankkiasiointia koskeviin kysymyksiin: miten käy esimerkiksi ihmisen talletusten ja sitoumusten hänen kuoltuaan, ja kuka voi edustaa kuolinpesää pankissa. Mitä asiakirjoja tarvitaan, kun ollaan menossa pankkiin hoitamaan kuolinpesän asioita? Lopussa kerron lyhyesti myös pankkien tarjoamista pesänselvityspalveluista.

2 KUOLINPESÄ

2.1 Kuolinpesä ja sen osakkuus

Kuolinpesäksi kutsutaan kuolleen henkilön varoista ja veloista koostuvaa taloudellista kokonaisuutta. Kuolinpesä tulee henkilön tilalle kun tämä kuolee ja lakkaa, kun kuolinpesän varat jaetaan perillisten kesken, eli suoritetaan perinnönjako. (Koponen 2013, 13.) Kuolinpesästä käytetään usein myös nimeä perikunta. (Verohallinnon www-sivut 2014).

Kuolinpesän osakkaita voivat tilanteesta riippuen olla vainajan rintaperilliset, leski tai yleistestamentin saajat. Kuolinpesän osakkaiden tehtävänä on yhdessä hallinnoida ja hoitaa kuolinpesän omaisuutta. (Koponen 2013, 13.) Kukin osakas omistaa kuolinpesän omaisuudesta ja varoista murto-osan, eikä siten kukaan omista pesästä kokonaan esimerkiksi mitään tiettyä asiaa, kuten autoa tai kiinteistöä (Lindholm 2013, 20).

2.1.1 Osakkuus perimysjärjestyksen mukaan

Perintökaaren (40/1965 2:1-5 §) mukaan perimysjärjestyksessä ensimmäisenä tulevat perittävän rintaperilliset, eli lapset alenevassa polvessa: tämä tarkoittaa sitä, että esimerkiksi jos perittävän lapsi on jo kuollut, siirtyy perintöosuus lapsenlapselle.

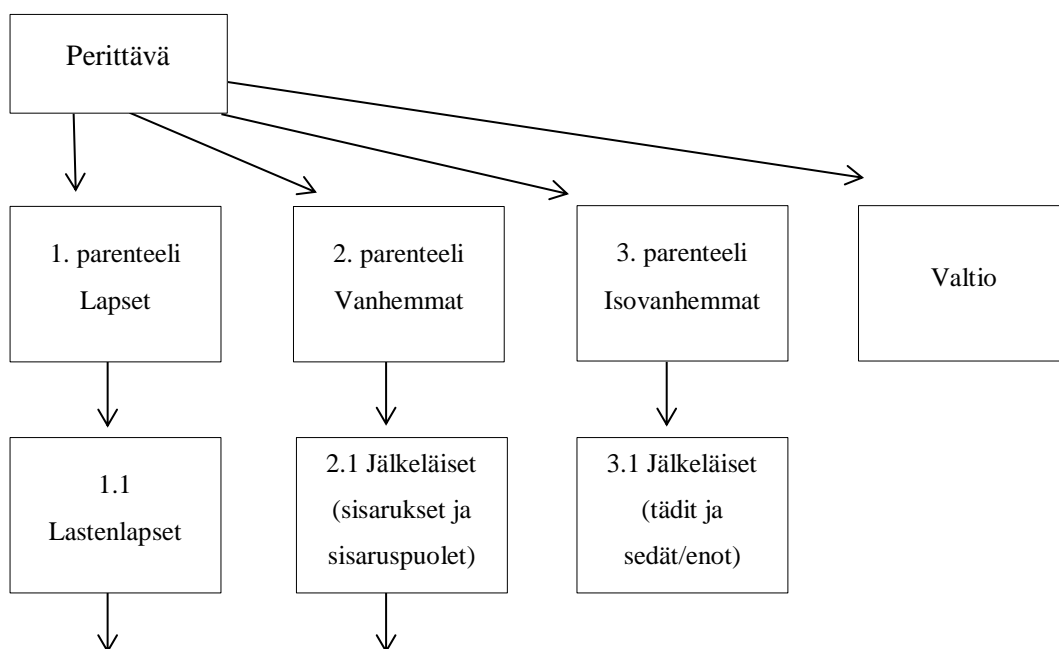
Mikäli perittävältä ei jäänyt rintaperillisiä, tulevat perimysjärjestyksessä seuraavana perittävän vanhemmat. Jos vanhemmatkin ovat kuolleet, perivät heidän lapsensa eli perittävän sisarusukset ja heidän jälkipolvensa. Jos perittävällä oli sisaruspuolia, he perivät samansuuruisen osan kuin mikä heidän ja perittävän yhteiselle vanhemmalle olisi tullut. Sisaruspuolen ollessa kuollut perivät hänen mahdolliset jälkeläisensä.

Jos perittävällä ei ole edellä mainittuja sukulaisia, perinnön saavat isovanhemmat, eli perittävän äidin ja isän vanhemmat. Tämän jälkeen perimysjärjestyksessä seuraavana ovat isovanhempien lapset eli perittävän sedät, enot ja tädit. Perimisoikeus

päätyykin tähän, eivätkä esimerkiksi serkut tai sen kaukaisemmat sukulaiset voi enää periä laissa säädetyn perimysjärjestyksen perusteella.

Jos perittävällä ei ole lainkaan lakisääteisiä perillisiä, menee hänen perintönsä ensisijaisesti valtiolle. Valtiokonttori päättää, mitä saadulla perinnöllä tehdään. Mikäli olosuhteet sallivat, valtiokonttori voi esimerkiksi päättää perinnön luovuttamisesta kokonaan tai osittain perittävän läheiselle tai kotikunnalle. (Perintökaari 40/1965 5:1 §.)

Kuvio 1. Perimysjärjestys

2.1.2 Osakkaana testamentin saaja

Testamentti on asiakirja, jolla ihminen määrää, miten hänen kuolemansa jälkeen jäävä omaisuus tai osa siitä tulisi käyttää. Testamentti on määrämuotoinen oikeustoimi, ja asiakirja täytyy laatia Perintökaareissa (40/1965) säädettyjä menettelytapoja noudattaen, jotta se olisi pätevä. (Kuluttajaliiton www-sivut 2014.) Testamentin saavat esimerkiksi tehdä vain 18 vuotta täyttäneet tai yli 15-vuotiaat, mikäli he ovat naimisissa tai testamentti koskisi omalla työllä ansaittua omaisuutta (Perintökaari 40/1965 9:1 §).

Kun testamenttia tehdään, sitä allekirjoitetaan tai se ilmoitetaan, läsnä oltava kaksi esteetöntä todistajaa. (Perintökaari 40/1965 10:1 §). Esteenä testamentin todistamiselle on muun muassa alle 15 vuoden ikä, eivätkä todistaa saa myöskään esimerkiksi testamentin tekijän vanhemmat, lapset, puoliso, sisarukset tai heidän puolisonsa. (Perintökaari 40/1965 10:4 §.)

On olemassa monenlaisia testamenttityyppejä. Mikä tahansa testamentti ei kuitenkaan tee saajastaan automaattisesti kuolinpesän osakasta. Osakkuuteen oikeuttaa vain niin sanottu yleistestamentti, jolla testamentin tekijä määrää testamentin saajalle koko omaisuutensa tai murto-osan siitä. Silloin testamentin saajaa koskevat samat oikeudet ja velvollisuudet kuin muitakin kuolinpesän osakkaita. (Koponen 2013, 15.) Yleistestamentin vaihtoehto on erityistestamentti eli legaatti, jolla testamentin saajalle määrätään vain tietty osa omaisuudesta. Legaatilla voidaan määrätä esimerkiksi tietyn esineen tai oikeuden (käyttöoikeus) saannosta. (Puronen 2013, 103.)

Testamentit voidaan edellisten sijaan jaotella myös omistusoikeus- sekä hallinta- ja käyttöoikeustestamentteihin. Tällaisessa jaottelussa vain omistusoikeustestamentin saajat ovat kuolinpesän osakkaita. (Koponen 2013, 15.)

2.1.3 Osakkaana leski

Leskellä tarkoitetaan tässä työssä niin avioliitossa kuin rekisteröidyssä parisuhteessa ollutta eloonjäänyttä parisuhteen osapuolta. (Koponen 2013, 19). Avopuolisoita tämä osio ei sen sijaan koske.

Leski on puolisonsa kuolinpesän osakas ja perii puolisonsa, mikäli perittävä oli naimisissa hänen kanssaan eikä perittäväällä ollut omia, tai puolisoilla ollut yhteisiä lapsia. Jos perittävä oli eläessään tehnyt yleistestamentin lesken hyväksi, luetaan leski silloin yleistestamentin saajana kuolinpesän osakkaaksi, vaikka vainajalla olisikin ollut kuollessaan rintaperillisiä. Leski perii huolimatta siitä, että hänen avio-oikeuttaan olisi rajoitettu avioehdolla. (Norri 2010, 90.) Leski onkin kuolinpesän

osakas myös silloin, kun hänellä on avio-oikeus puolisonsa omaisuuteen. Tällöin osakkuus jatkuu niin pitkään, kunnes suoritetaan ositus. (Koponen 2013, 16.)

Ositus tarkoittaa lesken ja kuolleen puolison kaiken varallisuuden jakamista tasan. Tasajako on tosin pakollinen vain tilanteessa, jossa kuolleella puolisoilla oli leskeä enemmän varallisuutta. (Oikeusministeriön www-sivut 2014.) Puolisoaan varakkaampi leski voi siis halutessaan pitää oman varallisuutensa hallussaan, eikä hänen tarvitse luovuttaa tasinkoa kuolleen puolison perillisille. Hänen on kuitenkin annettava tämä tiedoksi perillisille ja vedottava oikeuteensa pitää omaisuutensa itsellään. (Koponen 2013, 53.) Tätä lesken oikeutta pitää omaisuus itsellään kutsutaan lesken tasinkoetuoikeudeksi (Puronen 2013, 100). Kun leski on vielä elossa, osituksen ei tarvitse kuitenkaan johtaa konkreettisiin toimiin – ositus voidaan toimittaa myös pelkästään kirjallisesti sopimalla ilman, että varsinaiseen jakoon ryhdytään. Näin ollen esimerkiksi elo jakamattomassa kuolinpesässä voi jatkua normaalisti. (Kontturi 2011, 155.)

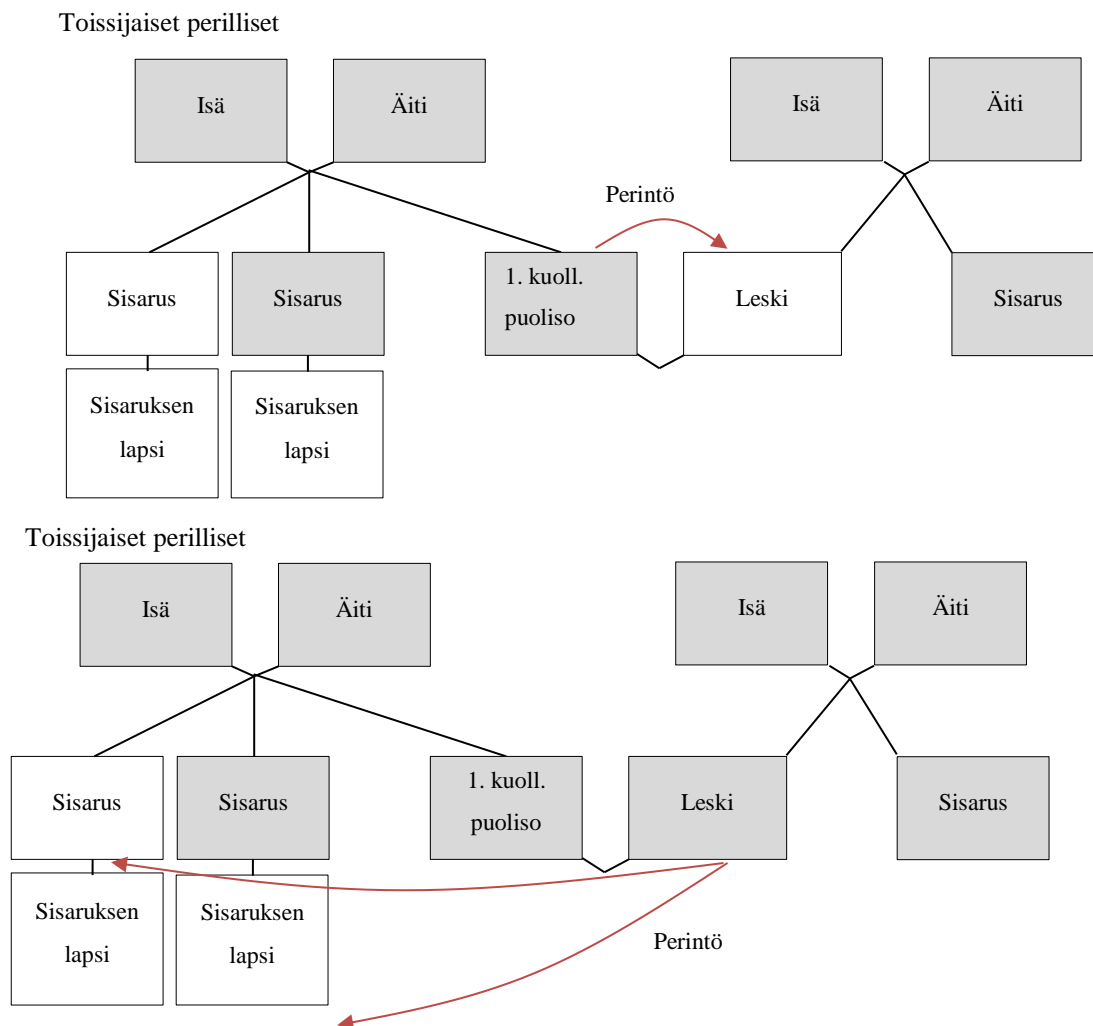
Lesken oikeuksiin kuuluu myös lesken hallintaetuoikeus (Koponen 2013, 52). Hallintaetuoikeus tarkoittaa sitä, että leski saa pitää hallinnassaan puolisoiden yhteisenä kotina pidetyn asunnon, mikäli hänen varallisuuteensa ei kuulu toista asuinkelpoista asuntoa. Asunnon lisäksi myös asunnossa oleva irtaimisto jätetään lesken hallintaan. (Perintökaari 40/1965 3:1 a §.) Mikkola (2010, 35) kuitenkin toteaa, ettei jakamattomuussuoja ole aina ehdottomasti toteutettavaa oikeutta – joko itse leski, joku rintaperillisistä tai testamentinsaaja voivat vaatia suojan supistamista ja perinnönjaon toimittamista. Huolimatta siitä, että leskellä on oikeus pitää asunto ja siihen kuuluva irtaimisto hallinnassaan, ei se tuo leskelle perillisen tai omistajan asemaa, vaan omistajina ovat kuolleen puolison lakimääräiset perilliset tai testamentinsaaja.

2.2 Toissijaiset perilliset

Kuten aiemmin todettiin, leski voi pitää lapsettoman puolisonsa varallisuutta jakamattomana hallinnassaan. Lesken kuoltua perintö, jonka hän aikoinaan puolisoltaan sai, ei kuitenkaan siirry lesken perillisille, vaan ensiksi kuolleella

puolisolla on myös toissijaiset perilliset. Toissijaisilla perillisillä tarkoitetaan ensin kuolleen puolison vanhempia, sisaruksia ja sisarusten jälkeläisiä – eli henkilöitä, jotka sijoittuvat perimysjärjestyksessä rintaperillisiä ja leskeä seuraaviksi (ks. Kuvio 1). Sedät, enot tai tädit eivät sen sijaan ole toissijaisia perillisiä.

Leski ei voi elinaikanaan määrätä puolisoltaan perintönä saamastaan varallisuudesta testamentilla. Sen sijaan sitä, miten leski eläessään varoja kuluttaa, ei Perintökaarella (40/1965) ole rajoitettu. Lesken kuoleman jälkeen toissijaiset perilliset yhdessä lesken perillisten kanssa jakavat lesken perinnön. Jos leskeltäkään ei jäänyt rintaperillisiä, perivät ensiksi kuolleen puolison toissijaiset perilliset niin ensimmäisenä kuin jälkimmäisenä kuolleen puolison perinnön. (Koponen 2013, 19.)
Kuvio 2 selventää asiaa.

Kuvio 2. Toissijaiset perilliset. Kuolleet kuvattu harmaana

Kuviossa 2 esimerkkinä on lapseton pariskunta. Kuvion ylempi osio kuvaa tilannetta, jossa toinen puolisoista kuolee. Hänen perintönsä menee leskelle, sillä hänellä ei ole rintaperillisiä. Kuvion alemmassa osiossa taas huomataan, että myöhemmin lesken kuoltua sekä lesken että ensiksi kuolleen puolison perintöosuudet menevät ensiksi kuolleen puolison toissijaisille perillisille, eli sisarukselle ja toisen sisaruksen lapselle – lesken kaikki perilliset kun ovat jo kuolleet.

Perintöoikeudestaan huolimatta toissijaiset perilliset eivät ole ensiksi kuolleen puolison osakkaita, vaan vasta lesken kuolinpesän osakkaita (Perintökaari 40/1965 3:5 §). Toissijaisina perillisinä heidät on kuitenkin kutsuttava myös ensin kuolleen puolison perunkirjoitustilaisuuteen. (Koponen 2013, 19.)

2.3 Osuuden luovuttaminen kuolinpesässä

Kuolinpesän osakas voi halutessaan luopua osakkuudestaan kuolinpesässä. Osuus voidaan myydä joko toiselle kuolinpesän osakkaalle tai jollekin täysin ulkopuoliselle. Jos osakas luovuttaa osuutensa ulkopuoliselle, eli sellaiselle joka ei jo valmiiksi ole kuolinpesän osakas, kuolinpesän asema verotuksessa muuttuu ja luovutuksen jälkeen kuolinpesää kohdellaan yhtymänä. (Koponen 2013, 137.) Yhtymällä ei käytännössä katsoen ole yhtä omaa varallisuutta, vaan osakkaat omistavat yhtymän varallisuudesta kaikki oman määräosansa – toisin kuin kuolinpesässä (Koponen 2013, 110).

3 KUOLINPESÄN JÄTTÄMINEN JAKAMATTA

Kun henkilö kuolee, perintöä ei ole aina tarkoituksenmukaista jakaa mahdollisimman pian. Joissain tapauksissa kuolinpesä saatetaan jättää toistaiseksi jakamatta. Varsinkin jos kuolinpesän osakkaina ovat leski ja lapset, on tavallista, että pesä jätetään jakamattomaksi ja lesken hallittavaksi. (Norri 2010, 316.)

Kuolinpesän jakamatta jättämiseen löytyy usein syy verotuksellisista seikoista. Kuolinpesää kohdellaan esimerkiksi tuloverotuksessa erillisenä verovelvollisena, eivätkä sen osakkaat joudu vastaamaan veroista jokainen omalta osaltaan. Sen sijaan elinkeinotoimintaa harjoittava kuolinpesä pysyy erillisenä verovelvollisena vain kolme vuotta perittävän kuolinvuodesta, jonka jälkeen siitä tulee yhtymä. (Koponen 2013, 151.)

Mikäli kuolinpesällä tai sen osakkaalla on huomattavia, yli 40 000 euron pääomatuloja, on pesän jakamatta jättäminen perusteltua, sillä vuonna 2014 pääomatulovero 40 000 euroa ylittävästä osasta oli 32 prosenttia (Veroilta Turussa: Kuolinpesää... 2014). Vuonna 2015 tuloraja alenee 40 000 eurosta 30 000 euroon, ja tästä tulee veroa maksettavaksi 33 prosenttia. Alle 40 000 euronkin tuloissa, ja vuodesta 2015 lähtien alle 30 000 euron tuloissa veroprosentti on 30.

(Veronmaksajien www-sivut 2014). Näiden lisäksi jos kuolinpesän osakkaissa on opiskelijoita, on heidän opintotukea saadessaan kannattavampaa elää kuolinpesässä, sillä kuolinpesän tulot katsotaan vain kuolinpesän tuloiksi, eivätkä ne vaikuta opiskelevan osakkaan opintotukeen. (Kelan www-sivut 2014.)

Kuolinpesälle saattaa kertyä tuloja esimerkiksi pesän omaisuuden myynnistä, ja nämä tulot kuuluvat kuolinpesälle. (Verohallinnon www-sivut 2014.) Kuolinpesän tulojen ollessa sen menoja suuremmat sille syntyy säästöä. Osakkaat voivat kuitenkin halutessaan vaatia tämän säästön jakamista. Tilanne on osakkaille hyödyllinen, koska he eivät joudu maksamaan saamastaan säästöosuudesta tuloveroja, sillä kuolinpesä on jo kerran maksanut verot tästä tulosta. (Koponen 2013, 151.)

Enemmistön osakkaista puoltaessa kuolinpesän jakamatta jättämistä esimerkiksi yhden silti vastustaessa, voi tämä vaatia kuolinpesän osittaista jakamista. Silloin tälle jakoa vaativalle osakkaalle siirretään hänen osuutensa kuolinpesästä, ja muut jatkavat eloa jakamattomassa pesässä. (Koponen 2013, 23.) Osakkaat voivat myös sopia osittaisesta perinnönjaosta esimerkiksi niin, että pesän varat ja arvopaperit jaetaan, mutta kiinteistöjä ei. Näin voidaan menetellä esimerkiksi silloin, kun osakkaat tarvitsevat rahavaroja pesästä perintöverot maksaakseen. (Lindholm 2013, 95.)

Kun on tehty päätös kuolinpesän jakamatta jättämisestä, voidaan siitä tehdä myös virallinen sopimus. Tällaisten sopimusten teko ei ole silti kovin yleistä. Sopimus kuitenkin auttaa selventämään, miten ja kenen toimesta jakamattoman pesän hallinto ja muut asiat hoituvat. (Norri 2010, 317.) Mikäli kuolinpesä on asetettu konkurssiin tai se on pesänselvittäjän hallinnassa, ei sopimusta jakamatta jättämisestä voida tehdä (Lindholm 2013, 86).

4 KUOLINPESÄN HALLINTO

4.1 Pesän haltuunotto

Kuoleman satuttua jonkun on alkuun otettava vastuu vainajan kuolinpesästä. Kuolinpesän haltuunotolla halutaan turvata omaisuuden tallettaminen ja säilyttäminen pesänselvitystä varten. Haltuunottajan tehtäviin kuuluvat pesän juoksevien asioiden hoitaminen, siis esimerkiksi vuokrien, puhelinlaskujen ja sähkölaskujen maksaminen.

Päällimmäisenä haltuunottovelvollisuus on leskellä, yleistestamentin saajalla tai perittävän luona asuneella lapsella tai muulla pesän osakkaalla, ja nimenomaan tässä järjestyksessä. Joten mikäli esimerkiksi leskeä ei ole, tulee yleistestamentin saajan ottaa pesä haltuunsa, ja niin edelleen. (Norri 2010, 310.)

Lain (Perintökaari 40/1965 18:4 §) mukaan, jos kuolinpesän osakkaat eivät sitä tee, on sellaisen henkilön, jolle se olosuhteisiin nähden katsotaan lähimmin kuuluvan, otettava pesä haltuunsa. Tämä tarkoittaa sitä, että hänen on otettava yhteys kuolinpesän osakkaisiin tai ilmoitettava poliisille kuolemasta. Sama velvollisuus koskee myös poliisia, jos hän on ensimmäisiä kuolintapauksen todistajia. Viime kädessä tapauksesta on ilmoitettava tuomioistuimelle, joka määrää toimitsijan huolehtimaan pesän asioista.

4.2 Osakkaiden yhteishallinto

Lähtökohtaisesti kuolinpesän osakkaat hallinnoivat kuolinpesää yhdessä, ellei leski käytä hallintaetuoikeuttaan tai sitä ei hänellä ole lainkaan (Kiviniemi & Havia 2011, 207). Tällöin he yhdessä vastaavat pesän asioista ja edustavat sitä kolmatta tahoaa vastaan. Yhteishallinnossa päätökset tehdään yhdessä; poikkeuksena erityisen kiireelliset tapaukset, jolloin kaikkien osakkaiden suostumusta ei tarvita. (Perintökaari 40/1965 18:2 §.) Kuolinpesässä ei siis voida tehdä päätöksiä enemmistön suostumuksella, vaan päätöksiä ei tule tehdä lainkaan, mikäli yksikin osakas vastustaa niitä (Kiviniemi & Havia 2011, 207). Sen sijaan yksikin osakas voi

ajaa kannetta kuolinpesän hyväksi, ja tällöin hänen tulee haastaa oikeuteen muutkin osakkaat kuultaviksi. Yleensä se, joka on kanteen nostanut, vastaa myös kuluista, joita oikeudenkäynnistä koituu. (Lindholm 2013, 89.)

Kuolinpesän osakkaat voivat valtuuttaa esimerkiksi jonkun osakkaista tai ulkopuolisen henkilön hoitamaan pesää. Tämän mahdollistaakseen kaikilta osakkailta vaaditaan valtakirja, jossa kuolinpesän asioita hoitavan valtuudet mainitaan. (Koponen 2013, 20.)

5 PESÄNSELVITYS

Jokaisen henkilön kuoleman jälkeen tulee toimittaa pesänselvitys. Pesänselvitys tarkoittaa pesän valmistelemista siihen kuntoon, että se voidaan jakaa. Pesänselvityksen toimenpiteisiin kuuluu siis esimerkiksi perunkirjoitus. Pesänselvitys tulee toimittaa, vaikka osakkaiden suunnitelmissa olisikin jättää pesä pidemmäksi aikaa jakamatta. Pesänselvitys ei mene kaikissa kuolinpesissä saman kaavan mukaan, vaan pesänselvityksen etenemiseen vaikuttavat esimerkiksi osakkaat ja niiden määrä sekä pesän omaisuus ja velvoitteet. (Norri 2010, 307–308.)

5.1 Pesänselvittäjän hallinto

5.1.1 Milloin tarvitaan pesänselvittäjää

Jos kuolinpesän osakkaiden yhteishallinto ei syystä tai toisesta onnistu, voidaan pesä luovuttaa myös pesänselvittäjän hallintoon (Koponen 2013, 21). Luvussa 4.2 todettiin kuolinpesän osakkaiden yhteishallinnosta ja siitä, etteivät osakkaat voi ryhtyä toimenpiteisiin pesässä, mikäli yksikin osakas niitä vastustaa. Poikkeuksen tähän tekee muun muassa pesänselvittäjän määrääminen – pesälle voidaan nimittää määrätä pesänselvittäjä yhdenkin osakkaan hakemuksesta. (Perintökaari 40/1965 19:1 §.)

Pesänselvittäjää kuolinpesälle voivat hakea myös velkojat. Tapauksessa, jossa velkoja hakee pesälle selvittäjää, vaikka tällä on olemassa takaus tai vastaava vakuus saatavastaan, ei pesälle voida määrätä selvittäjää. Ennen hakemustaan velkojan on esitettävä maksuvaatimus kuolinpesälle ja annettava kohtuullisesti aikaa maksaa velkansa. (Perintökaari 40/1965 19:2 §.)

5.1.2 Pesänselvittäjän hakeminen ja valinta

Hakemuksen hallinnon luovuttamisesta voi tehdä pesän osakas, tai myös perittävä on voinut testamentilla määrätä kuolinpesälleen pesänselvittäjän. (Perintökaari 40/1965 19:1 §.) Hakemus lähetetään vainajan kotipaikan tuomioistuimeen ja siihen liitetään vainajan virkatodistus ja mikäli perunkirjoitus on jo toimitettu, jäljennös perukirjasta. Jos perunkirjoitusta ei ole toimitettu, hakemukseen voidaan liittää myös muunlainen selvitys pesän varallisuudesta. (Norri 2010, 321.)

Pesänselvittäjäksi määrätään ensisijaisesti pesänselvitykseen perehtynyt, ammattitaitoinen henkilö. Pesänselvittäjäksi voidaan erityisestä syystä määrätä myös kuolinpesän osakas. Pesänselvittäjiä ei ole pakko olla vain yksi – mikäli kuolinpesän tila sitä vaatii, voidaan määrätä myös useampia pesänselvittäjiä (Perintökaari 40/1965 19:5 §). Useamman pesänselvittäjän määrääminen ei silti ole aina tarkoituksenmukaista. Kustannuksia, aikaa ja vaivaa säästääkseen on osakkaiden paras määrätä yksi ammattitaitoinen ja puolueeton pesänselvittäjä kuolinpesälle. (Norri 2010, 319.)

Joissain tilanteissa perittävä on saattanut testamentissaan määrätä testamentille toimeenpanijan - esimerkiksi silloin, kun on haluttu varmistaa testamentissa määrättyjen asioiden toteuttaminen juuri tietyllä, perittävän haluamalla tavalla. (Norri 2010, 223.) Testamentin toimeenpanija voi oikeuden päätöksellä tai tarvittaessa ilman erillistä päätöstä ryhtyä tekemään pesänselvitystä. (Norri 2010, 319.)

5.1.3 Pesäselvittäjän tehtävät

Pesäselvittäjä edustaa kuolinpesää ja vastaa pesän asioista yksin (Perintökaari 40/1965 19:13 §). Poikkeuksen tekee pesän kiinteä omaisuus, kuten esimerkiksi kiinteistö – pesäselvittäjä ei tällaiseen kiinteään omaisuuteen liittyen saa tehdä itsenäisesti päätöksiä, kuten myydä tai kiinnittää sitä velasta. Kiinteää omaisuutta koskevia päätöksiä tehdäkseen pesäselvittäjä tarvitsee myös osakkaiden suostumuksen. Mikäli pesäselvittäjä on kuitenkin myynyt tai kiinnittänyt kiinteää omaisuutta, muuttuvat toimet yhdenkin osakkaan niitä moittiessa pätemättömiksi. (Perintökaari 40/1965 19:14 §.)

5.1.4 Pesäselvittäjän vapauttaminen tehtävästä

Mikäli pesäselvittäjä osoittautuu epäsovivaksi tehtävänsä, hänet voidaan vapauttaa siitä (Perintökaari 40/1965 19:6 §). Samoin jos kaikki kuolinpesän osakkaat vaativat, oikeus voi määrätä pesäselvittäjän tehtävästä vapauttamisesta. Ainoastaan jos pesäselvittäjäksi on määrätty testamentilla joku tietty henkilö, tarvitaan lisäksi hänen suostumuksensa vapauttamiseen. (Perintökaari 40/1965 19:7 §.)

5.1.5 Pesäselvittäjän hyödyllisyys

Jos kuolinpesän osakkaat ovat riitaisia eivätkä pääse sopuun kuolinpesää koskevissa asioissa, voi käräjäoikeuden määräämälle pesäselvittäjälle olla tarvetta (Koponen 2013, 21). Pesäselvittäjälle voi olla tarvetta myös silloin, kun pesä on hyvin velkainen. Pesäselvittäjän valinnasta on erityisesti hyötyä silloin, kun selvittäjäksi valitaan mahdollisimman puolueeton ja ammattitaitoinen henkilö. (Kiviniemi & Havia 2011, 93.) Osakkaiden tulee kuitenkin huomata, etteivät he voi osallistua kuolinpesän hallintoon sen jälkeen, kun he ovat päättäneet kuolinpesän luovuttamisesta pesäselvittäjän hallintoon. (Koskinen & Salo 2013, 2.) Pesäselvittäjä voi pesän koosta ja asioiden monimutkaisuudesta riippuen tulla myös hyvin kalliiksi (Kiviniemi & Havia 2011, 94).

5.2 Kuolinpesän velat

Perintöä ei tule jakaa ennen kuin kaikki vainajat tekemät sitoumukset on otettu huomioon ja velat on maksettu. Kuolinpesän velkoihin kuuluu vainajan velat sekä myös kustannukset, jotka aiheutuvat hautaamisesta ja perunkirjoituksesta sekä pesän hallintoon liittyvistä asioista. (Norri 2010, 416.)

Mikäli pesä on ylivelkainen, eli sen varat ovat pienemmät kuin pesän ja vainajan velat yhteensä, tulee pesää selvittävän pyrkiä sopimaan velkojen maksusta velkojien kanssa. Ylivelkainen kuolinpesä voidaan asettaa myös konkurssiin. (Perintökaari 40/1965 19:12 a §.) Kuolinpesä asetetaan konkurssiin, kun sitä on joko kuolinpesän tai velkojan toimesta tuomioistuimelta haettu ja kun se on tuomioistuimen päätöksellä konkurssiin asetettu. Konkurssin aikana pesän omaisuus siirtyy velkojien määräysvaltaan, ja konkurssiin asetetun kuolinpesän kaikkea omaisuutta voidaan käyttää konkurssisaatavien maksamiseen. (Konkurssilaki 120/2004 1:1 §.)

Lain (Perintökaari 40/1965 21:1 §) mukaan osakas ei henkilökohtaisesti ole vastuussa vainajan velasta. Velkavastuu voi silti siirtyä osakkaille, mikäli osakkaat eivät huolehdi perunkirjoituksen toimituttamisesta määräajassa. Norri (2010, 417) kuitenkin toteaa, että perunkirjoituksen laiminlyönti harvoin aiheuttaa velkojille niin suurta vahinkoa, että se johtaisi osakkaiden henkilökohtaiseen velkavastuuseen – perunkirjoituksella kun on merkitystä vain pesäosakkaiden, verottajan sekä pesäosakkaiden välisiä suhteita ajatellen. Kuitenkin jos perilliset ryhtyvät jakoon ennen perunkirjoitusta tai hukkaavat kuolinpesän varat ja jättävät näin kuolinpesän velat maksamatta, joutuvat he sen vuoksi vastuuseen velasta. Halutessaan päästä vastuusta heidän tulee palauttaa kuolinpesä alkuperäiseen kuntoonsa.

6 PERUNKIRJOITUS

6.1 Perunkirjoituksen tarkoitus

Perunkirjoitus on tilaisuus, jossa selvitetään kuolleen henkilön varat ja velat. Varoista ja veloista laaditaan inventaari eli luettelo. (Norri 2010, 327.) Tilaisuudessa selviävät myös kuolinpesän osakkaat sekä se, oliko perittävä tehnyt testamenttia. Mikäli perittävä oli naimisissa, niin selviää myös se, oliko hän tehnyt avioehtosopimuksen puolisonsa kanssa. Perunkirjoituksessa käy ilmi myös lesken tahto perittävän jakamattoman omaisuuden suhteen sekä sen, haluaako hän jäädä asumaan puolisoiden yhteiseen asuntoon. Myös se selviää, aikooko kuollutta puolisoaan varakkaampi leski luovuttaa kuolleen puolison perillisille tasinkoa vai vetoaako hän oikeuteensa olla luovuttamatta. (Koponen 2013, 34.)

Perunkirjoitus tulee järjestää jokaisen kuolinhetkellään Suomessa vakituisesti asuneen henkilön kuoleman jälkeen. Sillä, oliko henkilö kuollessaan Suomen kansalainen, ei ole merkitystä. (Puronen 2013, 13.) Perunkirjoituksella on myös verotuksellinen tarkoitus. Perintövero määrätään perillisille nimenomaan perukirjan tietojen perusteella. (Norri 2010, 327.) Perukirja tulee toimittaa Verohallintoon viimeistään yhden kuukauden kuluttua perunkirjoituksesta. Tämän jälkeen Verohallinto lähettää verotuspäätöksensä, ja päätöksen mukainen perintövero tai ensimmäinen erä siitä tulee maksaa noin kolmen kuukauden kuluttua päätöksestä. (Verohallinnon www-sivut 2014.)

Perunkirjoitus on lain (Perintökaari 40/1965 20:1 §) mukaan pidettävä kolmen kuukauden kuluessa kuolemasta. Osakkaat voivat kuitenkin hakea lisää aikaa perunkirjoituksen pitämiselle Verohallinnolta, mikäli perunkirjoitusta ei syystä tai toisesta voida pitää kolmen kuukauden sisällä. Mikkola (2010, 70) toteaa, että Verohallinnolle lähetettävän hakemuksen tulee sisältää selvitys siitä, miksi määräaika pitäisi pidentää. Sen tulee olla myös kirjallisessa muodossa ja allekirjoitettu. Yksi perusteltu syy määräajan pidentämiselle voi olla esimerkiksi jäämistövarallisuuden suuruus. Koposen (2013, 208) mukaan perusteltuna syynä voi

olla myös se, että osakkaita on paljon, ja näin ollen perunkirjoituksen järjestely ja tiedon saaminen kaikille osakkaille voi viedä aikaa.

6.2 Vastuu perunkirjoituksesta

Puronen (2013, 28) toteaa perunkirjoituksen toimituttamisvelvollisuuden olevan sillä, joka vastaa jäämistövarallisuuden tosiasiallisesta hallussapidosta. Tällainen henkilö on yleensä leski tai se pesän osakkaista, joka on viime ajat asunut perittävän kanssa samassa taloudessa. Näin ollen esimerkiksi ulkomailla tai muuten kaukana perittävästä asunut osakas ei lähtökohtaisesti vastaa tosiasiallisesta hallussapidosta. Jos pesässä on useita osakkaita, on heistä jokaisella velvollisuus toimituttaa perunkirjoitus. He kaikki tai osa heistä voi ryhtyä toimituttamaan perunkirjoitusta, mutta Purosen mukaan paras vaihtoehto on kuitenkin jättää perunkirjoituksen toimituttaminen vain yhden osakkaan vastuulle. Jos edellä mainitut henkilöt eivät kuitenkaan ole ottaneet pesän omaisuutta haltuunsa, tulee sen, jolle tehtävän katsotaan lähimmin kuuluvan, varmistaa, että perunkirjoitustilaisuus pidetään määrättyssä ajassa (Perintökaari 40/1965 20:2 §). Se, jos perittävä oli määrännyt testamentin toimeenpanijan, ei vähennä osakkaiden vastuuta toimittaa perunkirjoitus – sekä osakkailta että testamentin toimeenpanijalla on yhtäläinen vastuu perunkirjoituksen toimittamisesta. (Koponen 2013, 33.) Sitä, joka lähtee toimituttamaan perunkirjoitusta ja antaa perunkirjoituksen toimittajalle tiedot pesästä, kutsutaan pesän ilmoittajaksi. (Puronen 2013, 17.)

6.3 Tilaisuudesta ilmoittaminen

Perunkirjoitustilaisuuden aika ja paikka on ilmoitettava hyvissä ajoin kuolinpesän osakkaille sekä leskelle, huolimatta siitä ettei leski olisikaan osakas (Perintökaari 40/1965 20:3 §). Myös toissijaisille perillisille on ilmoitettava perunkirjoituksesta. Ilmoitus toimii samalla kutsuna. Perintökaareissa mainittu ”hyvissä ajoin” merkitsee perunkirjoitustilaisuuteen kutsumista sen verran aikaisin, että kutsutut ehtivät varmistaa pääsevänsä paikan päälle.

Laissa ei ole määrätty muotoa, jolla perunkirjoituksesta tulisi ilmoittaa. Näin ollen se voidaan esittää myös vapaamuotoisesti. Perunkirjoituksen toimittaja saattaa kuitenkin olla velvollinen todistamaan lähettäneensä kutsut kaikille tarvittaville, ja näin ollen voi olla aiheellista lähettää kutsut todisteellisessa muodossa. (Puronen 2013, 30.)

Vaikka ilmoitukset perunkirjoituksesta lähetetäänkin, saavat osakkaat kukin tahollaan päättää, osallistuvatko tilaisuuteen. Osallistuminen tai osallistumatta jättäminen ei vaikuta osakkaan oikeuksiin millään tavalla. (Kontturi 2011, 77.)

7 PERUKIRJA

Perunkirjoitustilaisuuteen pohjautuen laaditaan asiakirja, jota kutsutaan perukirjaksi. Perukirjalla on kolme päätehtävää: toimia omaisuusluettelona, osakasluettelona sekä veroilmoituksena. (Puronen 2013, 15.) Perukirja on kuitenkin pääasiallisesti veroilmoitus (Mikkola 2010, 71). Perunkirjan laativat pesää hallinnoivan valitsevat kaksi uskottua miestä. (Koponen 2013, 34). Purosen (2013, 122) mukaan perukirja voidaan toimittaa mihin tahansa Verohallinnon toimipisteeseen.

Puronen (2013, 20) on jakanut perunkirjan kolmeen eri osaan: johdantoon, varallisuustietoihin sekä vakuutuksiin ja allekirjoituksiin.

7.1 Johdanto

Perukirjan alkuosa koostuu perunkirjoituksen perustiedoista; siihen merkitään perunkirjoitustilaisuuden aika ja paikka sekä vainajan tiedot, eli koko nimi, syntymäaika ja -paikka, kotipaikka, ammatti sekä kuolinaika. Perukirjaan merkitään myös perillisten, lesken, toissijaisten perillisten sekä testamentin saajan osoitetiedot ja henkilötunnukset sekä näiden sukulaisuussuhde kuolleeseen henkilöön. Perukirjassa ilmoitetaan kaikki perilliset, vaikka jollekin heistä ei tulisikaan mitään

pesän varoista. Näiden lisäksi perukirjassa on tiedot perunkirjoitustilaisuuteen osallistuneista henkilöistä. (Puronen 2013, 20.)

7.2 Varallisuustiedot

Varallisuustiedoissa tulee olla luetteloituna ja arvioituna vainajan varat ja velat. Mikäli vainajalta jäi aviopuoliso, on ilmoitettava sekä vainajan että lesken niin henkilökohtaiset kuin yhteiset varat ja velat kuolinpäivältä. Velkoihin ei kuitenkaan lueta mukaan valtion takaamaa opintolainaa. Varallisuustiedoissa on kerrottava, onko puolisoilla avio-oikeus toistensa omaisuuteen. Lesken ilmoitus hänen menettelystään kuolinpesän suhteen myös tarvitaan – eli pitääkö hän kuolinpesän jäämistön, eli esimerkiksi puolisoiden yhteisen kodin, jakamattomana hallinnassaan kokonaan vai vain osittain. (Puronen 2013, 24.)

7.3 Vakuutukset ja allekirjoitukset

Vainaja on saattanut aikoinaan antaa ennakkoperinnön tai lahjan jollekin toiselle. Mikäli näin ei kuitenkaan ole, on tästä oltava pesänilmoittajan antama vakuutus perukirjan lopussa. Jos ennakkoperintöä tai lahja on annettu, on niistä ilmoitettava perukirjassa ja merkittävä ne ennen vakuutuksia.

Ennen allekirjoituksia pesänilmoittajan on vakuutettava perukirjan tiedot oikeiksi ja että hänen antamansa tiedot perukirjassa ovat oikeat eikä mitään ole jätetty tahallisesti ilmoittamatta. Vakuutuksen antavat myös uskotut miehet: he vakuuttavat toimineensa parhaan ymmärryksensä mukaisesti varallisuuden arvostuksessa. (Puronen 2013, 25.)

Perukirjan loppuun tulevat yleisesti pesänilmoittajan ja uskottujen miesten allekirjoitusten lisäksi myös läsnäolijoiden allekirjoitukset. (Puronen 2013, 26.)

7.4 Perukirjan liitteet

Perukirjaan tarvitaan myös liitteitä. Purosen (2013, 20) mukaan liitteenä on oltava vähintäänkin jäljennökset vainajan sukuselvityksestä, osakkaiden virkatodistuksista sekä mahdollisista testamenteista, avioehtosopimuksesta, perinnöstä luopumista koskevasta asiakirjasta sekä jako- tai osituskirjasta.

8 PERINTÖVEROTUS

Perintöverovelvollisiksi luetaan kaikki Suomessa vakituisesti asuvat perilliset tai testamentin saajat, tai vaihtoehtoisesti sellaiset, jotka saavat perintöä Suomessa vakituisesti asuneelta henkilöltä (Perintöverolaki 378/1940 4 §). Perintövero määrätään maksettavaksi niiden tietojen perusteella, jotka perukirjassa on ilmoitettu. Kun perinnönjako on suoritettu, käyttää Verohallinto toteutunutta perinnönjakoa perintöveron maksuunpanemisessa. Jos kuolinpesä pidetäänkin jakamattomana, Verohallinto tekee niin sanotun laskennallisen perinnönjaon, jonka mukaan perintövero määrätään kullekin perilliselle maksettavaksi. (Koponen 2013, 86.) Mikäli edes perukirjaa ei ole toimitettu Verohallinnolle, se ottaa kyseisen kuolinpesän osalta käyttöön arvioverotuksen. Tämä tarkoittaa sitä, että Verohallinto kohdistaa perintöverotuksen arvioverotuksena vain sen tiedossa oleville osakkaille. Perukirjan toimittamatta jättäminen merkitsee myös veronkorotusta. (Lindholm 2013, 66.)

Perintöveron määräämisessä perintöveron suuruuteen vaikuttaa perillisen sukulaisuussuhde perittävään. Perilliset onkin jaettu veroluokkiin I ja II: veroluokka I pitää sisällään perinnönjättäjän aviopuolison, suoraan ylenevässä tai alenevassa polvessa olevat perilliset tai aviopuolison suoraan alenevassa polvessa olevat perilliset. Näihin lukeutuvat myös ottolapset ja -vanhemmat eli adoption kautta saadut lapset ja vanhemmat. Luokkaan II kuuluvat taas muut sukulaiset ja vieraat. (Koponen 2013, 87.)

Veroluokka I

Perinnön arvo euroa	Vero euroina alarajan kohdalla	Veroprosentti alarajan ylittävästä osasta
20 000 – 40 000	100	8
40 000 – 60 000	1 700	11
60 000 – 200 000	3 900	14
200 000 – 1 000 000	23 500	17
1 000 000 –	159 500	20

Taulukko 1. I veroluokan perintöveron määräytyminen 1.1.2015 alkaen (Lähde: Verohallinnon www-sivut 2014.)

Veroluokka II

Perinnön arvo euroa	Vero euroina alarajan kohdalla	Veroprosentti alarajan ylittävästä osasta
20 000 – 40 000	100	21
40 000 – 60 000	4 300	27
60 000 – 1 000 000	9 700	33
1 000 000 –	319 900	36

Taulukko 2. II veroluokan perintöveron määräytyminen 1.1.2015 alkaen (Lähde: Verohallinnon www-sivut 2014.)

Kuten Taulukoista 1 ja 2 nähdään, kummankaan veroluokan perilliset eivät joudu maksamaan perintöveroa alle 20 000 euron arvoisesta perintöosuudesta. Kun perintö on 20 000 euron arvoinen, tulee kummankin veroluokan perilliselle maksettavaksi 100 euron perintövero. I-veroluokan perilliselle 20 000 euroa ylittävän, mutta enintään 40 000 euron arvoisen perinnön veroksi määräytyy 100 euron lisäksi 8 prosenttia alarajan ylittävästä osuudesta. Tämä tarkoittaa sitä, että esimerkiksi 25 000 euron arvoisesta perinnöstä joudutaan maksamaan 100 euron lisäksi 400 euroa, eli yhteensä 500 euroa ($100 + 8 * 5\,000 / 100$).

Erot perintöluokkien välillä alkavat heti, kun perintöosuus ylittää 20 000 euron rajan: II veroluokan perillinen maksaa alarajan ylittävästä perintöosuudesta 21 prosenttia.

Siten aiemmin esimerkkinä käytetyn 25 000 euron perinnöstä veroluokan II perillinen maksaa 100 euron lisäksi 1 050 euroa, eli yhteensä 1 150 euroa ($100 + 21 * 5\,000 / 100$).

Perintöverotusta kiristettiin vuoden 2015 alussa, ja esimerkiksi kaikkia veroprosentteja korotettiin yhdellä prosenttiyksiköllä. (Veronmaksajien www-sivut 2014.) Alan asiantuntijat kannustavat perintöverosuunnitteluun. Muun muassa Kontturi (2011, 53) toteaa verosuunnittelun ajavan niin perinnönjättäjän kuin perillisenkin etua. Myös Lindholm (2013, 134) puhuu verosuunnittelusta ja toteaa, että esimerkiksi henkilön elinaikanaan tekemät lahjoitukset perillisille ovat perintöverotuksen kannalta kannattavampi vaihtoehto varsinkin tapauksissa, joissa perittävää omaisuutta on paljon.

9 KUOLINPESÄN PANKKIASIOINTI

9.1 Asiointiin tarvittavat asiakirjat

Ilmoitettaessa pankille asiakkaan kuolemasta tulee pankille ensinnäkin toimittaa kirjallinen selvitys, joka todistaa asiakkaan kuolleen. Tällaiseksi selvitykseksi käyvät esimerkiksi vainajan kuolin- tai virkatodistus. (Koponen 2013, 81.) Myös osakkaan on esitettävä virkatodistuksensa todistaakseen sukulaisuussuhteensa vainajaan. (Koskinen & Salo 2013, 4.)

Perunkirjoituksen jälkeen osakkuuksien todentamiseksi pankki tarvitsee perukirjan ja sukuselvityksen, tai mikäli perukirja on vahvistettu maistraatissa, myös pelkkä perukirja riittää (Koponen 2013, 84). Joka tapauksessa osakkaat tarvitsevat asiointiin sukuselvitystä, sillä maistraatti tarvitsee sitä vahvistaakseen perukirjan. (Maistraatin www-sivut 2014.) Myös mahdolliset testamentit on annettava pankille tiedoksi. Tämä siksi, että pankki varmistuisi siitä, että pankista nostavat varoja vain ne, joilla on siihen oikeus (Koponen 2013, 84).

Pankissa asioidessaan ja todistaakseen sukulaissuhteensa ja osakkuutensa osakas tarvitsee siis virkatodistuksen. Virkatodistus on maistraatilta maksua vastaan haettava asiakirja, eli ote väestötietojärjestelmästä. Virkatodistusta voivat hakea kaikki Suomen väestötietojärjestelmään merkityt henkilöt. (Maistraatin www-sivut 2014.) Myös Suomen evankelis-luterilaisella kirkolla on oma keskusrekisterinsä josta virkatodistus on haettavissa. (Helsingin seurakunnan www-sivut 2014.) Virkatodistuksia on kahdenlaisia: pelkät henkilön perustiedot sisältävä ote sekä manuaalisesti laadittu ote (sukuselvitys), joka sisältää laajemmat tiedot henkilöstä ja hänen sukulaissuhteistaan. Sukuselvitys on siis niin sanottu virkatodistusketju, joka sisältää henkilön tiedot 15-vuotiaasta tämän kuolemaan asti (Koskinen & Salo 2013, 5). Pelkät henkilön perustiedot sisältävä virkatodistus pitää sisällään henkilön suku- ja etunimet, henkilötunnuksen, lähiosoitteen ja kotikunnan, muuttopäivän, tilapäisen osoitteen, edelliset kotikunnat ja lähiosoitteet sekä edelliset tilapäiset osoitteet. (Maistraatin www-sivut 2014.)

Koska kuolinpesän osakkaat vastaavat yhdessä pesän varallisuudesta, tarvitaan päätöksentekoon kaikkien osakkaiden suostumus. Osakkaiden on kuitenkin mahdollista valtuuttaa yksi osakkaista hoitamaan kuolinpesän asioita pankissa. Tämä voi olla käytännöllinen ratkaisu varsinkin sellaisessa kuolinpesässä, jossa on monta osakasta. Valtakirjan tulisi olla mahdollisimman yksilöity väärinkäsitysten ehkäisemiseksi, ja myös pankit ovat tästä hyvin tarkkoja. Pankit ohjeistavat valtakirjaan liittyvissä kysymyksissä. (Koskinen & Salo 2013, 5.)

Suomen suurimpien pankkien OP-Pohjolan (OP-Pohjola n.d, 11), Nordean (Nordea 2014, 4) ja Danske Bankin (Valtakirja kuolinpesän pankki... n.d) ohjeistukset valtakirjojen sisällön suhteen ovat melko yhteneväiset. Esimerkiksi Nordean tarjoama valtakirja alkaa vainajan sekä valtuutetun henkilötietojen täyttämällä, jonka jälkeen siirrytään luetteloon, jossa on tarkoitus rastittaa asiat, joihin valtuutettavalle halutaan antaa valtuudet. Näitä asioita ovat esimerkiksi

- laskujen maksu
- varojen nosto kuolinpesän tileiltä
- kaikkien haluttujen tietojen saanti halutulta ajalta pankki- ja arvo-osuustileistä, luotoista ja vastuista

- vakuutusopimustietojen saanti
- pankki- ja arvo-osuustilien irtisanominen ja lopettaminen
- uusien pankki- ja arvo-osuustilien avaaminen
- arvo-osuuksien ja arvopapereiden myynti
- kuolinpesän rahasto-osuuksien myynti
- tallelokerolla käynti sekä sen tyhjennys ja lopettaminen
- kuolinpesän nimissä olevien pankki- ja arvo-osuustilien liittäminen valtuutetun omaan verkkopankkisopimukseen ja sitä kautta kaikki verkkopankin kautta saatavilla olevien tietojen saaminen
- kuolinpesän veronpalautusten tai muiden maksuosoitusten lunastaminen
- muut asiat, joihin osakkaat haluavat valtuutettavan valtuuttaa.

Valtakirjaan loppuun tulevat tiedot kuolinpesän osakkaista, heidän allekirjoituksensa sekä allekirjoitusten paikka ja päivämäärä. (Nordea n.d, 4.)

On pankin vastuulla varmistaa, että varat kuolinpesän pankkitililtä päätyvät oikeille henkilöille. Mikäli pankki menettelee virheellisesti ja esimerkiksi luovuttaa varoja väärälle henkilölle, on pankin vastuulla korvata aiheuttamansa vahingot. (Koponen 2013, 81.)

9.2 Kuolemasta ilmoittaminen pankille ja sitä seuraavat toimenpiteet

Pankki saa tiedon asiakkaansa kuolemasta viimeistään Väestörekisterikeskukselta. Väestörekisterikeskuksen ilmoitus kuolintapauksesta saattaa kuitenkin tulla pankin tietoon käytännön järjestelyjen, kuten pesänselvityksen aloittamisen kannalta liian myöhään. (Koponen 2013, 81.) On siis sekä kuolinpesän että pankin etujen mukaista, että vainajan lähiomainen ilmoittaa pankille kuolemasta mahdollisimman pian.

Osakkaiden tulee myös varautua siihen, että pankeilla menee asiakirjojen läpikäymiseen oma aikansa. Tämän vuoksi kaikki tarvittavat asiakirjat on hyvä toimittaa pankille hyvissä ajoin ennen varsinaista pankkiasiointia. (OP-Pohjola n.d, 5.)

Kuolemasta ilmoittamisen jälkeen vainajan tilien käyttöoikeudet yleensä lakkautetaan. Tilit lakkautetaan, jotta kukaan käyttöoikeuden omaava ei pääsisi enää käyttämään tilejä. (Finanssivalvonnan www-sivut 2010.) Vainajan omaisuus siirtyy kuolinpesälle, ja osakkaat pääsevät yhdessä hallinnoimaan varoja.

Vainaja saattoi eläessään olla monen pankin asiakas. Pankeilla ei kuitenkaan ole olemassa mitään yhteistä asiakasrekisteriä asiakkaistaan. Tämä vaatiikin kuolinpesän asioita hoitavalta selvitystyötä muun muassa vainajan omaisuuden ja hänen tekemiensä sopimusten kartoittamiseksi. Näin ollen jokaiseen pankkiin, jonka asiakas vainaja oli, on ilmoitettava kuolemasta erikseen. (Koskinen & Salo 2013, 4.)

9.3 Vainajan pankkitilit

Pankin saatua tiedon asiakkaansa kuolemasta se lähtökohtaisesti lakkauttaa paitsi asiakkaan tilien käyttöoikeudet, myös pankkikortit ja -avaimet. Mikäli kuolinpesän osakkaat haluavat, voidaan pankkikortit ja -avaimet jättää myös voimaan. (Koponen 2013, 81.)

Vainajalla saattoi olla yhteinen tili jonkun toisen henkilön, esimerkiksi lesken kanssa. Mikäli kyseessä oli niin kutsuttu tai-tili, eli kummallakin omistajalla on tiliin itsenäinen käyttöoikeus, toinen omistaja voi jatkaa tilin käyttöä. Vaikka toisella omistajalla säilyykin tilin käyttöoikeus, tämä ei vaikuta tilillä olevien varojen omistussuhteisiin, ja esimerkiksi tilillä olevat, vainajan tuloa olevat varat ovat edelleen hänen, eli kuolinpesän varoja.

Pankit eivät lähtökohtaisesti valvo tai-tilin varojen käyttöä. Näin ollen vastuu tai-tilillä olevien varojen jaottelusta sekä tilin käytön valvomisesta on kuolinpesän osakkailla sekä tilin toisella omistajalla. Mikäli toinen tilin omistajista on käyttänyt toiselle osapuolelle kuuluvia varoja, on tällä mahdollisuus vaatia toista korvaamaan käyttämänsä varat.

Yhden tilinomistajan kuoltua ja halutessaan erottaa omat varansa kuolinpesän varoista jäljelle jääneiden omistajien on mahdollista perustaa omat tilit omistamilleen varoille. Tällä tapaa varmistettaisiin varojen omistusoikeudet ja välttyttäisiin mahdollisilta varoihin liittyviltä sekaannuksilta. (Koskinen & Salo 2013, 4.)

9.4 Pankin kanssa tehdyt sopimukset ja sitoumukset

Sopimukset, jotka asiakas on tehnyt pankin kanssa, sitovat myös hänen kuolemansa jälkeen. Tällaisia sopimuksia ovat esimerkiksi tilisopimukset, tallelokeron vuokrasopimus, velka- ja vastuusitoumukset sekä erilaiset maksuliikennesopimukset, kuten automaattisen maksupalvelun sopimukset. (Koponen 2013, 81.) Asiakkaan kuoltua hänen tilalleen sopimusosapuoleksi tulee kuolinpesä (Koskinen & Salo 2013, 2).

9.5 Osakkaiden asiointi pankissa

Jokainen pesän osakas voi yksin ennen perunkirjoitusta asioida pankissa hoitaakseen tiettyjä kuolinpesän asioita. Näitä ovat esimerkiksi kuolemaan tai hautajaisiin liittyvien sekä muiden kiireellisten, kuten sähkö- tai puhelinlaskujen maksaminen sekä vainajan tilien saldotodistuksien pyytäminen. (Koskinen & Salo 2013, 5.) Kaikissa ennen perunkirjoitusta maksettavissa kiireellisissä laskuissa tulee selkeästi näkyä maksun peruste, jolloin varmistutaan siitä, että laskut todella liittyvät vainajaan. (Danske Bank n.d, 3.)

Osakas voi myös luetteloida vainajan tallelokeron sisällön kahden pankin työntekijän kanssa. Yhden osakkaan oikeuksiin kuuluu myös suoramaksusopimusten ja muiden vastaavien sopimusten lopettaminen. Saldotodistukset ja tallelokeron sisältö ovat perunkirjoitusta varten pyydettäviä tietoja. Saldotodistukset voi saada tässä vaiheessa, ennen perunkirjoitusta, vain kuolinpäivästä lähtien. (Koskinen & Salo 2013, 5.)

9.6 Pankkiasiointi perunkirjoituksen jälkeen

Kun perunkirjoitus on toimitettu, nostaakseen varoja kuolinpesän tililtä tulee joko kaikkien osakkaiden olla paikalla tai valtakirjalla valtuuttaa yksi osakkaista nostamaan varoja. Sama käytäntö on myös tapauksissa, joissa halutaan tyhjentää tallelokero, myydä vainajan arvopapereita tai halutaan tietää vainajan elinaikaisista pankkiasioinneista, eli myös tilitiedoista ennen henkilön kuolemaa. Kuolinpesän arvopaperit on pääsääntöisesti mahdollista myydä vasta perunkirjoituksen jälkeen. (Koponen 2013, 84.)

9.7 Pankkien tarjoamat pesänselvityspalvelut

Muun muassa perunkirjoituksen toimituttaminen pankissa on mahdollista, jolleivät osakkaat sitä syystä tai toisesta tee. Perunkirjoitus suoritetaan pankissa niin sanottuna notariaattitoimeksiantona. Notariaattitoimeksianto perustuu kirjalliseen sopimukseen, jossa määritellään pankin oikeudet ja velvollisuudet; pankeilla on esimerkiksi vastuu siitä, että toimeksiannon suorittavilla toimihenkilöillä on toimintaan riittävä ammattitaito ja pätevyys ja että toimeksianto suoritetaan asiantuntevasti. Pesänilmoittajan vastuulla on taas antaa perunkirjoitusta varten oikeat tiedot.

Pankin toimihenkilöt voivat toimia perunkirjoituksessa myös uskottuina miehinä, jotka pesänilmoittajan ilmoituksen perusteella arvioivat ja merkitsevät varat perukirjaan parhaan ymmärryksensä mukaisesti. (Finanssivalvonnan www-sivut 2013.)

10 POHDINTA

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli tutkia suomalaisen kuolinpesän hallintoa osakkaan perspektiivistä ja laajentaa tietämystä myös kuolinpesien pankkiasioinnista. Opinnäytetyö oli toiminnallinen, ja se toteutettiin keräämällä tutkitusta, jo olemassa olevasta materiaalista olennaiset asiat ja kokoamalla niistä kompakti opas kuolinpesän osakkaalle. Työssä keskityttiin ennen kaikkea jakamattomiin kuolinpesiin.

Opinnäytetyötä tehdessäni huomasin, kuinka paljon asioita tulee ottaa huomioon kuolinpesän osakkaana. Ei ole ihme, että perintöoikeuteen liittyvät koukerot tuntuvat omaisille vaikeilta ja että tarvetta on asiaa selventäville oppaille. Olipa kyse kenestä tahansa osapuolesta kuolinpesän läpikäymissä prosesseissa, oikeuksia ja velvollisuuksia on enemmän tai vähemmän, ja on paljon asioita joita pitää muistaa. Positiivista on, että isoon osaan kuolinpesän toimenpiteistä vaaditaan kaikkien osakkaiden suostumus, tai vähintään valtuutus kultakin osapuolelta - pienetkin väärinkäsitykset kun voivat tulehduttaa osakkaiden välit. Kun osakkaat tietävät oikeutensa ja velvollisuutensa, konfliktien riski pienenee ja kuolinpesän hallintokin on sujuvampaa.

Laki toimi opinnäytetyössä perustana lähes kaikelle tiedolle. Etsiessäni tietoa kirjallisuudesta löysin paljonkin perintöoikeuteen liittyviä teoksia. Niukimmin tietoa löytyi pankkiasioinnista, ja materiaali rajoittui lähinnä pankkien antamiin yleisluontoisiin ohjeistuksiin. Koska halusin asiantuntijatasoa tietoa ja näkemystä aiheesta, koin tiedon etsimisen kirjallisista lähteistä parhaaksi vaihtoehdoksi. Tiedon luotettavuutta vahvistaakseni käytin internetlähteinä muun muassa eri viranomaisten sivustoja. Pankkiasiointia koskeva osuus olisi todennäköisesti saatu informaatioisällöltään laajemmaksi ottamalla esimerkiksi asiantuntijahaastattelut mukaan tutkimusmenetelmiin.

Tavoitteenani oli paitsi luoda opas muille kuolinpesän asioita hoitaville, myös itse oppia aiheesta mahdollisimman paljon. Tuloksena ei ole kaikenkattava opas kuolinpesän hallintoon ja pankkiasiointiin liittyen, sillä työtä tehdessäni huomasin

aiheen olevan niin laaja, että siitä voisi nipistää paljolti erillisiä opinnäytetöiden aiheita. Laajuus vaikeutti osaltaan myös aiheen rajausta. Näistä huolimatta tavoitteeni omaa oppimista ajatellen toteutuivat opinnäytetyöprosessin aikana. Koska aihetta piti rajata paljon, vaati tämä tietynlaisen kokonaiskuvan hahmottamista aiheesta. Opinnäytetyön myötä käsitykseni kuolinpesän hallinnollisista kiemuroista ovat selkiytyneet ja uskon voivani käyttää oppimaani vastaisuudessa kuolinpesän parissa työskennellessäni.

Kuolinpesän hallinnolliset asiat ja koko perintöoikeus itsessään on, monisäikeisyydestään huolimatta tai ehkä jopa sen ansiosta, mielenkiintoinen aihealue. Mielenkiintoisia ovat myös muutokset perintöverossa: vuodesta 2015 lähtien perinnöstä maksetaan hiukan enemmän veroa kuin edeltävänä kahtena vuotena, ja lähiaikoina julkisessa keskustelussa on ollut koko perintöveron tarpeellisuus. Ajat muuttuvat, myös perintöoikeuden saralla – tämä luo tilaa uusille aiheita käsitteleville tutkimuksille tulevaisuudessa.

LÄHTEET

Finanssivalvonnan www-sivut 2010. Viitattu 12.8.2014.

http://www.finanssivalvonta.fi/fi/Finanssiasiakas/Asiointi/Kuolinpesa/Tilien_kayttoikeus/Pages/Default.aspx#.VE_QsPmsVu4

Finanssivalvonnan www-sivut 2010. Viitattu 12.8.2014.

http://www.finanssivalvonta.fi/fi/Finanssiasiakas/Asiointi/Kuolinpesa/Asiakirjat/Pages/Default.aspx#.VE_48_msVu4

Finanssivalvonnan www-sivut 2013. Viitattu 28.10.2014.

<http://www.finanssivalvonta.fi/fi/finanssiasiakas/asiointi/kuolinpesa/perunkirjoitus/Pages/Default.aspx#.VFA2vPmsVu4>

Helsingin seurakuntien www-sivut 2014. Viitattu 16.10.2014.

<https://www.helsinginseurakunnat.fi/yhteinenhallinto/asiointi2/virkatodistukset1.html#>

Kelan www-sivut 2014. Viitattu 13.12.2014. http://www.kela.fi/opiskelijan-omat-tulot_eri-tulolajit

Kiviniemi, M. & Havia, P. 2011. Perintömetsä – sukupolvenvaihdos ja yhteisomistus. Helsinki: Metsäkustannus.

Konkurssilaki. 2004. L 20.2.2004/120 muutoksineen.

Kontturi, H. 2011. Saisiko olla yksi testamentti? : turvaa läheistesi tulevaisuus; vältä perintöriitoja; vaikuta perintöveroihin. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Koponen, J. 2013. Kuolinpesän osakkaan opas. Helsinki: Verotieto Oy.

Koskinen, A. & Salo, H. 2013. Pankki- ja vakuutusasiat kuolinpesässä. Helsinki: Fine. Viitattu 13.8.2014. <https://www.fine.fi/media/julkaisut-2013/pankki-ja-vakuutusasiat-kuolinpesassa.pdf>

Kuluttajaliiton www-sivut n.d. Viitattu 17.9.2014.
<http://www.kuluttajaliitto.fi/index.phtml?s=243>

Kuolinpesän osakkaille. N.d. Helsinki: OP-Pohjola. Viitattu 15.8.2014.
<https://www.op.fi/media/liitteet?cid=151610015&srcpl=3>

Kuolinpesän pankkiasiat; Ohjeita kuolinpesän pankkiasioita hoitavalle. N.d. Helsinki: Danske Bank. Viitattu 15.8.2014.
[http://www.danskebank.fi/PDF/fi/Henkiloasiakkaat/Kuolinpes%C3%A4t/Kuolinpesa opas.pdf](http://www.danskebank.fi/PDF/fi/Henkiloasiakkaat/Kuolinpes%C3%A4t/Kuolinpesa%20opas.pdf)

Kuolleet kuukausittain 2003–2013. 2013. Helsinki: Tilastokeskus. Viitattu 30.7.2014. http://www.stat.fi/til/kuol/2013/kuol_2013_2014-04-08_tau_001_fi.html

Lindholm, T. 2013. Perintöverokirja. Helsinki: Verotieto.

Maistraatin www-sivut 2014. Viitattu 16.10.2014.
http://www.maistraatti.fi/fi/palvelut/kotikunta_ ja_ vaestotiedot/perustiedot/

Maistraatin www-sivut 2014. Viitattu 24.11.2014.
http://www.maistraatti.fi/fi/Palvelut/perukirjan_osakastietojen_vahvistaminen/

Mikkola, T. 2010. Lesken asema jäämistö- ja vero-oikeudessa. Helsinki: WSOYpro.

Norri, M. 2010. Perintö ja testamentti: käytännön käsikirja. Helsinki: Talentum.

Ohjeita kuolinpesän asioita hoitavalle. N.d. Helsinki: Nordea. Viitattu 15.8.2014.
https://www.nordea.fi/sitemod/upload/root/nordeafiles/personal/customer_programs/advantage_customer/fin_HSI390_Kuolinpesa_FI.pdf

Oikeusministeriön www-sivut 2014. Viitattu 26.8.2014.

<http://oikeusministerio.fi/fi/index/julkaisut/esitteet/avioliittolaki/puolisoidenomaisuudenjako.html>

Pankit Suomessa 2013 – Julkaisut ja tutkimukset 2014. 2014. Helsinki: Finanssialan keskusliitto.

http://www.fkl.fi/materiaalipankki/julkaisut/Julkaisut/Pankit_Suomessa_2013.pdf

Perintökaari. 1965. L 5.2.1965/40 muutoksineen.

Perintöverolaki. 1940. L 12.7.1940/378 muutoksineen.

Pihlaja, J. 2001. Tutkielmaa tekemään. Lahti: Soceda.

Puronen, P. 2013. Näin teen perukirjan. Helsinki: Talentum.

Ronkainen, S., Pehkonen, L., Lindblom-Ylänne, S. & Paavilainen, E. 2011.

Tutkimuksen voimasanat. Helsinki: WSOYpro.

Valtakirja kuolinpesän pankki- ja raha-asioiden hoitamiseksi Danske Bank - konsernissa. N.d. Helsinki: Danske Bank. Viitattu 15.8.2014.

http://www.danskebank.fi/pdf/fi/henkiloasiakkaat/kuolinpes%C3%A4t/valtakirja_su.pdf

Verohallinnon www-sivut 2014. Viitattu 5.8.2014. [http://www.vero.fi/fi-](http://www.vero.fi/fi-FI/Henkiloasiakkaat/Perinto/Perunkirjoitus_ja_perukirja(12851))

[FI/Henkiloasiakkaat/Perinto/Perunkirjoitus_ja_perukirja\(12851\)](http://www.vero.fi/fi-FI/Henkiloasiakkaat/Perinto/Perunkirjoitus_ja_perukirja(12851))

Verohallinnon www-sivut 2013. Viitattu 27.8.2014. [http://www.vero.fi/fi-](http://www.vero.fi/fi-FI/Henkiloasiakkaat/Omaisien_kuolema)

[FI/Henkiloasiakkaat/Omaisien_kuolema](http://www.vero.fi/fi-FI/Henkiloasiakkaat/Omaisien_kuolema)

Verohallinnon www-sivut 2014. Viitattu 5.11.2014. [http://www.vero.fi/fi-](http://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Usein_kysyttya/Perinto_ja_lahjaverotus__usein_kysyttya(15124))

[FI/Syventavat_veroohjeet/Usein_kysyttya/Perinto_ja_lahjaverotus__usein_kysyttya\(15124\)](http://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Usein_kysyttya/Perinto_ja_lahjaverotus__usein_kysyttya(15124))

Verohallinnon www-sivut 2014. Viitattu 13.12.2014. [http://www.vero.fi/fi-FI/Henkiloasiakkaat/Omaisien_kuolema/Kuolinpesan_verotus\(26849\)](http://www.vero.fi/fi-FI/Henkiloasiakkaat/Omaisien_kuolema/Kuolinpesan_verotus(26849))

Verohallinnon www-sivut 2014. Viitattu 2.1.2015.
<http://prosentti.vero.fi/Pelalaskuri/EtusivuPerintovero.aspx>

Veroilta Turussa: Kuolinpesää ei aina kannata jakaa. 2014. Aamuset 9.4.2014.
Viitattu 29.9.2014. <http://www.aamuset.fi/naista-puhutaan/tyotalous/veroilta-turussa-kuolinpesaa-ei-aina-kannata-jakaa>

Veronmaksajien www-sivut 2014. Viitattu 2.1.2015.
<http://www.veronmaksajat.fi/verotus2015>

Vilkka, H. 2005. Tutki ja kehitä. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.